

Scris de newsreporter pe 19 septembrie 2021, 12:23

Festival Enescu a intrat "Legiunea" franceza, condusa detasat de "Piticul" Orchestrei Nationale

Practic, saptamana a treia a inceput cu un oras blocat. Cei care au fixat inceperea anului scolar pe 13, pentru ca era luni, sint foarte dotati cu simtul umorului. Ca de obicei, foarte atenti la ce nu are importanta. Ca de exemplu, autostrada se termina in 3 ani, dar nu se va termina nici in 30. Banuiesc ca data de inchidere trebuie sa fie vinerea?! S-a simtit si in public inceperea scolilor. Mai multi tineri, chiar elevii de la scolile de muzica au descoperit, in numar mai mare, ca pot asista la concerte, mai ales ca, acum, nu-si mai deranjeaza vacanta. Ba, chiar si presedintele a onorat festivalul cu prezenta.

jpg (1).jpg

Ba, chiar si presedintele a onorat festivalul cu prezenta.

Gurile rele spuneau ca va anunta noul directorat artistic al festivalului. Alarma falsa. Nu e de agenda prezidentiala un eveniment cultural de asemenea anvergura si, in general cultura, cum se sugera de niste politicieni de la putere, la un post de televiziune, amintind de celebra "Bagati cultura la duba!". Doar lui Merkel i-a trecut prin cap sa investeasca 800 de milioane de euro intr-un stabiliment cultural precum Elbphilharmonie. Sa nu se inteleaga ca e doar o sala de concerte, de fapt, sint mai multe. Cladirea are sali de repetitii, hotel pentru muzicieni, deci all in one.

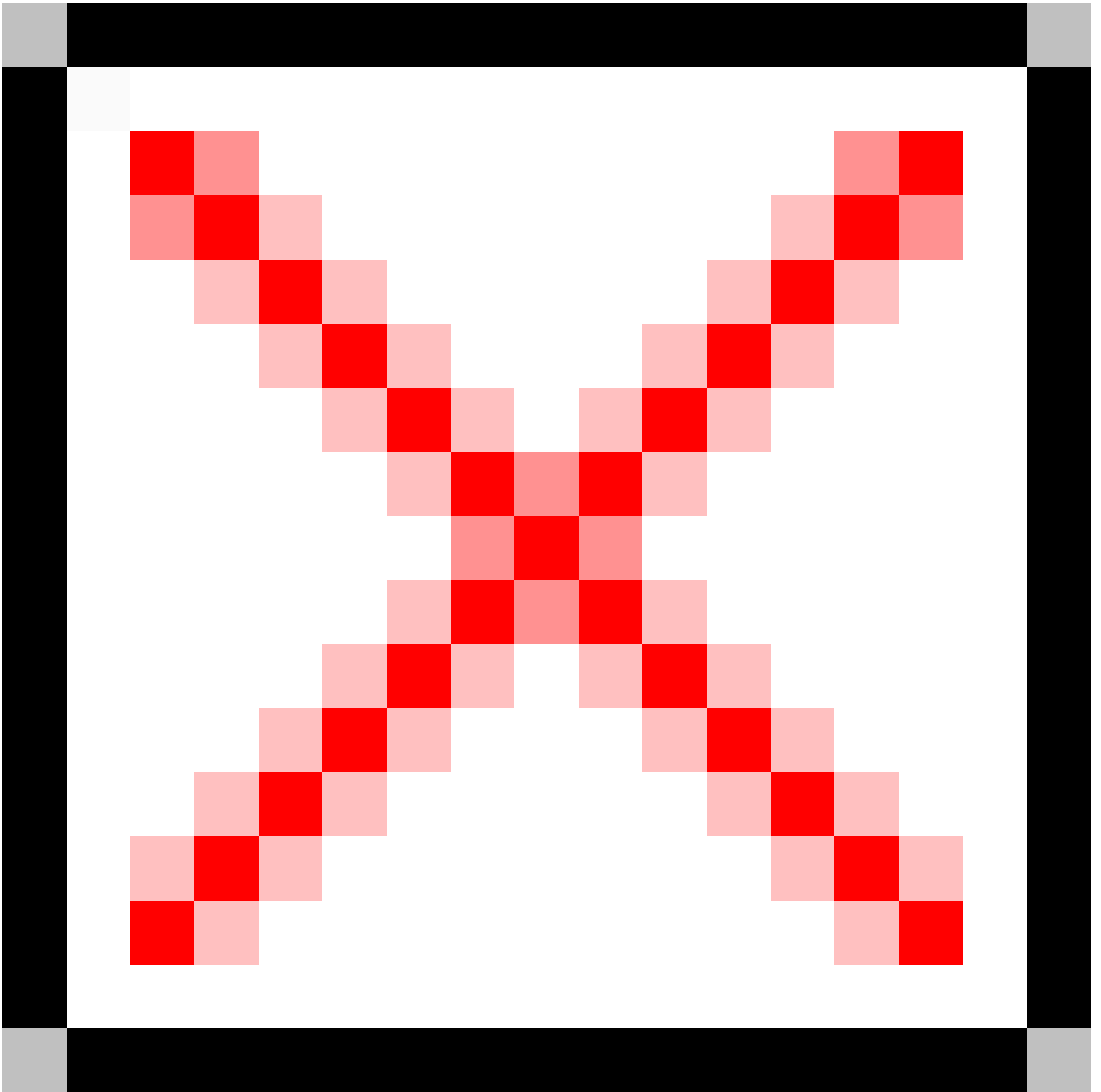
Francezi. Baroc. La voix humaine.

Orchestra Nationala a Frantei, dirijor Cristian Macelaru, a fost prezenta luni si marti in seria Mari Orchestre. Doua seri cu programe generoase si cu invitati de mare clasa, violonistul Maxim Vengerov si pianistul Denis Matsuev. in ambele seri, diferenta de interpretari intre concertele cu solist si restul programului a fost, inexplicabil, mare.

in prima seara, Concertul nr. 1 in la minor pentru vioara si orchestra op. 77, sostakovici, aceasta bijuterie muzicala care plecata din arcusul lui Vengerov iti rupe inima. inca de la prima miscare, Notturmo, melodicitatea compozitiei iti imbalsameaza sufletul. Partea a doua, Scherzo, intra in logica concertelor de vioara, cu dialog orchestra solist, ritm mai sustinut, dansant chiar. A treia parte, Passacaglia, o vasta cadenza in care variante ale aceleiasi teme se suprapun treptat, variatiuni in care virtuozaitatea instrumentistului este pusa in valoare. Finalul, Burlesca, este ametitor, fara a fi strident si inca odata, tehnicitatea este cea care te poate duce in slavi sau poate ruina totul. Cu Vengerov am fost in siguranta. Orchestra a incercat sa nu acopere solistul, de aceea, uneori a parut prea discreta. E adevarat ca interventiile sint de mare acuratete, dar, probabil, s-a preferat safe mode. Oricum, lumea avea urechile ciulite pentru Vengerov.

A doua lucrare a fost foarte interesanta. Henri Dutilleux- Mystère de l'instant pentru

orchestra de coarde, tambal si percutie. O piesa contemporana cu veleitati baroce. O tesatura polifonica interesanta drapata de cromatica percutiei si unde emisia fiecarui instrument pare ca pleaca separat, dar intr-un loc, deasupra, sunetele se recombina si vin spre tine. A urmat celebra Daphnis si Chloé, Suita nr. 2 a lui Ravel, tot balet, in sa mai putin cunoscut decat Bolero-ul. Povestea lucrarii e mai lunga si savuroasa. Pe scurt, Fokine /Diaghilev ii comanda muzica pentru un balet bazat pe povestea de iubire dintre Daphnis si Chloe, roman scris de un anume De Longus. in final, fara sa aiba un mare succes, avand si ghinionul de a se fi lansat concomitent cu Le Sacre du Printemps, a carui scandal a pus in umbra totul, desi muncise ani pentru a compune muzica, se hotaraste sa extraga doua suite care vor face istorie. Suita a II-a provine din muzica pentru actul 3 al baletului. in zori, intr-un peisaj arcadian linistit, se aud voci, ecouri, paraie, adierea diminetii, pasari. Auzim cantatul creaturilor naturii, nimfelor, satirilor. in departare trece un cioban cu turma sa, apoi altul. Alti pastori intra, il trezesc pe Daphni si o arunca pe Chloe in bratele sale (salvata din miinile piratilor). Lumina diminetii straluceste. Daphnis si Chloe fericiti, iubirea daruita Pan si nimfa. incepe veselia, dansul, muzica, totul devine o melodie a fericirii. Din pacate, nu am auzit nimic din serenitatea naturii, frumusetii peisajelor, nimic din lumina iubirii, sau veselia regasirii. Mai mult stridente, fara medii, nuante. Desigur, se putea numi un aranjament.

A doua seara, lucrarea Les Offrandes oubliées de Olivier Messiaen, o meditatie simfonica, a deschis concertul.

Prima parte a apartinut instrumentelor cu coarde, in a doua, am avut parte de armonice cuplate cu trompeta, iar ultima parte revine viorilor, intr-un pianissimo delicat si eliberator.

A sosit si momentul asteptat cu Matsuev si evergreenul lui Grieg, Concertul pentru pian si orchestra in la minor op. 16. Cu acest concert, Grieg pare mai mult un pictor care fixeaza cu maiestrie culorile peisajului, iar starea de spirit o stabileste cu citeva tuse. Revenind la opus, o dulce seninatate melodica caracterizeaza prima miscare, urmata de tema Adagio-ului, incredintat orchestrei si preluat cu o delicatete chopiniana de pian, implicind emotional ascultatorul prin tandretea timbrala a muzicii nordice. A treia miscare are o dinamica deosebit de variata si este conceputa cu o stralucire sonora usoara si pe ritmuri de dans norvegian. Live totul a curs frumos, orchestra tinuta intr-un volum care sa nu ruineze pianul. Ar fi fost si pacat. Cunoscute mai degraba ca un tunet, Matsuev si-a aratat si partea senzitiva, facand sa vibreze pianul frumos, ca un piriu de munte.

in partea a doua, Poema Romana de George Enescu.

Prima lucrare pe care Enescu a considerat-o compozitie, dandu-i numar. Obsedat de bogatia melosului popular, desi la o varsta frageda, Enescu face o demonstratie a viziunii sale sonore, spatiale si vizuale pentru ca reuseste sa contureze atat de sensibil, bucuria naturii, alternanta vietii, zile, nopti, anotimpuri. Finalul este Imnul Regal, lucrarea fiind dedicata Reginei Elisabeta a Romaniei. Cristian Macelaru a dus spre bine orchestra, inclusiv corul. Daca nu se straduia sa apese orice, sa creeze artificial varfuri, ar fi fost perfect. Ultimul act a fost Maurice Ravel cu La Valse. inteleg ca era un omagiu pentru J. Strauss, dar cred ca nu forta e punctul tare a valsurilor lui Strauss. Din contra. La Ateneu, Orchestra de Camera a Filarmonei din Bremen a avut cel de-al doilea concert. Interesanti erau cei doi invitati Julien Libeer, pianist, si Arabella Steinbacher, violonista. Libeer a interpretat Concertino in stil clasic pentru pian si orchestra de camera op. 3 de Dinu Lipatti, lucrare pe care a si inregistrat-o. De-abia asteptam sa o aud, dar dirijorul nu ne-a dat prea multe sanse. Cineva care a stat mai langa scena sustinea ca, la un moment dat, incepusera sa-i si tremure miinile pianistului. Cat am reusit sa prind i-am remarcat tonusul si agilitatea ritmica, o exuberanta si o placere pe care le transmitea publicului. Pentru Concertul nr. 1 in sol minor pentru vioara si orchestra op. 26 de M. Bruch, orchestra a incercat sa-si regleze singura tonalitatile pentru a nu avea calambururi ca la prima lucrare. in mare parte a reusit, oferindu-i sansa Arabellei Steinbacher sa-si expuna maiestria. Interpretarea a frumoasa, bine frazata, un pic mai dilatata tempoul, poate nu atat de penetranta interpretarea ca a lui Znaider, totusi frumoasa. Marturisesc ca la partea a IIa n-am mai stat, m-am gandit ca totusi e 13.

De marti, jocurile s-au schimbat.

La Ateneu, urmau doua dive in adevaratul sens al cuvantului. Prima a fost mezzosoprana Joyce DiDonato si ansamblul Il Pomo d'Oro- My Favourite Things. Pre-clasic 100%. Anticii si modernii. Monteverdi, Dowland, Merula, Buonamente, Cesti vs. Händel, Hasse, Rameau. Daca in mare parte erau arii pe care chiar le-am ascultat prin serile de Concerte de la Miezul Noptii, au fost citeva cintece pe care le-as remarcas, fiind noi, cel putin pentru mine. Giovanni Battista Buonamente: Ballo del Granduca din Il ballo degli reali amanti cu o sonoritate superba, te arunca imediat in epoca; Merula: Ciaccona, sint doua cintece ale caror linii melodice le intilnesti in folk-rockul italian, Angelo Branduardi mi-a venit atunci in minte. Sau cum e John Dowland cu Come again, sweet love, devenit intre timp hit datorita lui Sting, odata cu albumul sau tribut John Dowland, Songs from the Labyrinth, inregistrat alaturi de Edin Karamazov la theorba. De altfel, au fost in concert si in Bucuresti. Dar sa revenim Joyce Di Donato. si-a asumat un concert greu, in care toate calitatile sale vocale trebuiau sa lucreze la maxim. Facea insa ce-i place si ce stie

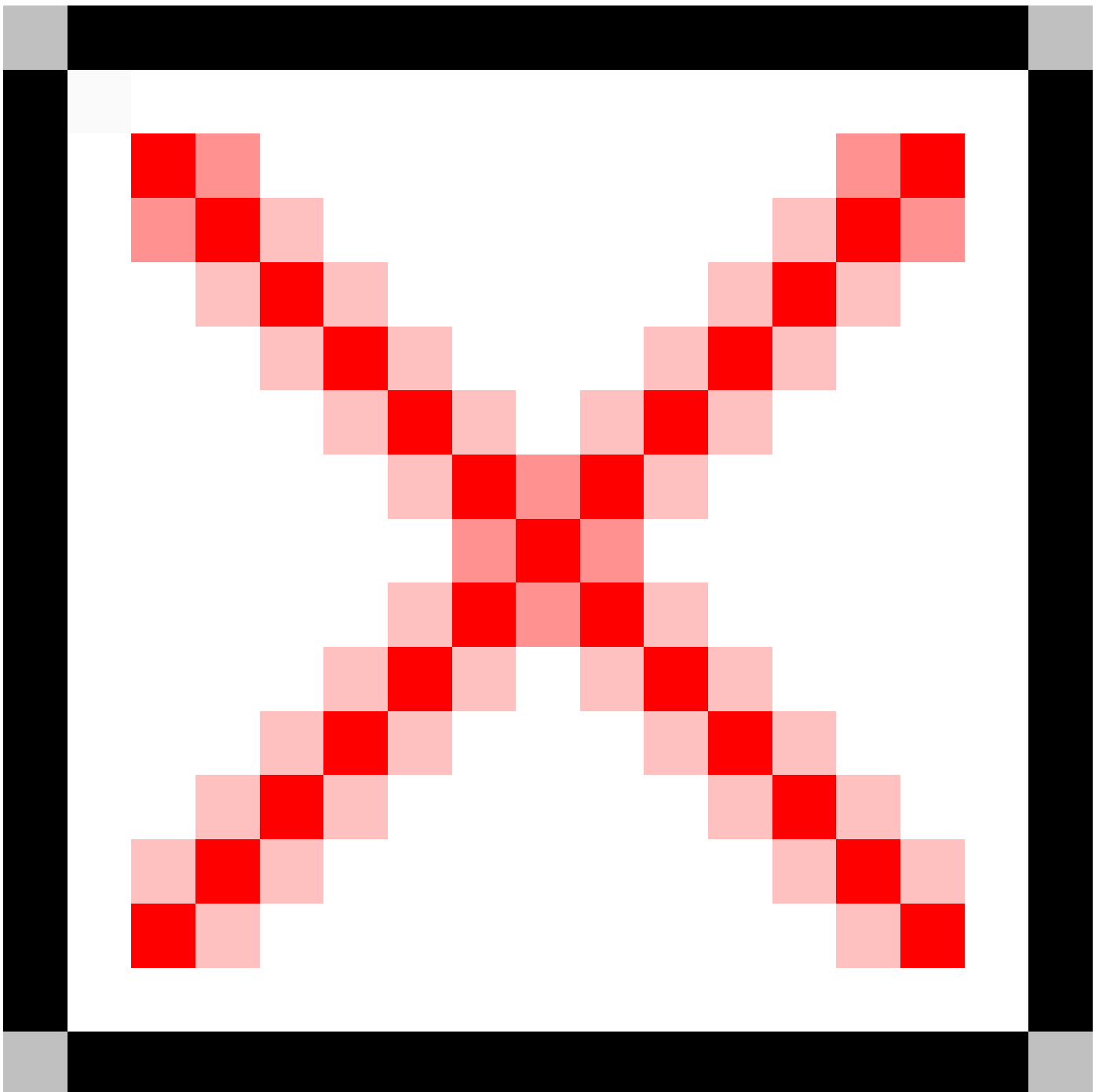
sa faca cel mai bine. si-a acompaniat vocea de o miscare scenica bine gandita, inclusiv succesiunea programului a fost facuta inteligent, astfel incat sa nu intervina monotonia. Cum era si normal, starea creata in sala a facut publicul sa izbucneasca in aplauze, si-apoi in lacrimi. O reactie reciproca. Bis urile pe care le-a oferit nu le-a aruncat, pur si simplu, in sala. Fara sa devina patetica, ne-a impartasit reflectiile sale din timpul lockdown ului despre capacitatea umanitatii de a renaste, starea sa de "furie" si dorinta ca lumina sa fie nesfarsita. si ne-a mai cintat, Händel, aria "Crude furie" (Serse) si din oratoriul Theodora, Endless Light.

Tot la Ateneu, dar miercuri, Orchestra de Camera Mahler cu Matthew Truscott

concertmaistru si lider si Yuja Wang, dirijor si solist. Programul, chiar daca lucrarile nu figureaza pe lista 100 de opusuri pe care sa le asculti inainte de a muri, a fost superb. O intrare galanta pe muzica de Haydn, Simfonia nr. 31 in re major. Prezenta puternica a cornilor, dau senzatia unui concert inainte de iesirea la vanatoare, nu fabulez, am vazut in filme. Opusul dezvolta teme pline de exuberanta si stralucire, iar linia melodica din andante si menuet e plina de nuante si ritmuri. Finalul este o inlantuire de variatiuni ale instrumentelor cu coarde foarte placuta. iti provoaca o buna dispozitie. Exact asta a facut si orchestra. Poate ca suna lejer, dar interpretarea presupune virtuoziitate. A urmat, Capriccio pentru mana stanga si ansamblu de suflatori, Leoš Janáček. Lucrarea este un mozaic armonic colorat. Instrumente de suflat cu pian? A naibii combinatie! Dar bizareria suna exceptional. Ritmuri ascutite, explozii luminoase de sunete. Exista totusi un nucleu liric care spre final da o maretie lucrarii. Mi s-a parut o lucrare minusa pentru Wang. inconjurata la propriu de suflatori, a dat viata scenei. Partea a doua, tot in stil, Stravinski – Octet pentru suflatori. Pure music, cea care te face sa te simti bine. Poate parea paradoxal venind de la Stravinski. Dar este foarte motivanta si relaxanta muzica. Asa au si cintat-o. Multa virtuoziitate iar ochii le tradau bucuria, placerea de canta. si ultimul act, Concertul nr. 2 in Fa Major pentru pian si orchestra op. 102 de sostakovici, altfel decat il stim. Tonul vibrant, stralucitor, tempo-uri rapide, note similare repetate, explozii de trompeta in prima si a treia miscare, acel sentiment de neoprita bucurie. Este o lucrare de sensibilitate si inalta virtuoziitate. si iat-o pe Yuja Wang cum electrizeaza audienta, punandu-si totul pe tava. Cum am spus tot programul a fost ceva nou. in loc de incarcare sufleteasca, cum se spune, s-a vrut exact inversul, eliberarea. si chiar asta au reusit.

Seara, la Sala Palatului s-a produs minunea. Voi scrie participantii la programul serii cu majuscule, nu de alta, dar pana acum, consider ca e punctul culminant al festivalului. Daca se va mai intampla ceva asemanator, corectam. Alexander von Zemlinsky - Der Zwerg – PITICUL ORCHESTRA NATIONALA RADIO CORUL ACADEMIC RADIO OLEG CAETANI dirijor CIPRIAN TUTU dirijorul corului CARMEN LIDIA VIDU regizor multimedia LUCIA CESARONI Infanta (soprana) EMILY MAGEE Ghita (soprana) KRISTINN SIGMUNDSSON Don Estoban, sambelanul (bas) RODRICK DIXON Piticul (tenor) ALISA JORDHEIM Prima servitoare (soprana) HAGAR SHARVIT A doua servitoare (soprana) MARGARET PLUMMER A treia servitoare (alto) Opera intr-un act, libretul scris dupa o povestire a lui Oscar Wilde, Ziua de nastere a printesei, in parte si autobiografica. De ziua sa, printesa primeste mai multe cadouri, printre acestea, un pitic viu, care inca nu aflase cum arata, iar atunci cand afla, se sperie si moare. in acest timp inasa, piticul se indragosteste de printesa, dar sentimentele sale sincere sint luate in deradere, tratate ca venind din partea unei jucarii, chiar si vie. in viata reala, Zemlinsky este cel care, cel putin asta credea, din cauza staturii sale marunte si fragilitatii trupului, "printesa" de care se indragostise, o studenta, Alma Schindler, il respinge si se marita cu Gustav Mahler. in fapt, Alma avusese mai multe victime in carnetelul sau de bal. Dar, da. Mesajul este ca traim intr-o lume in care aparenta, chiar daca insala, are cautare (strange likeuri). Cel mai crud este cand respectivii respinsi trebuie sa indure si umilinta. Aceasta e povestea. Ce-a urmat e de poveste. O distributie vocala de exceptie. Nu numai voci una si una, dar si un cor foarte bine pus la punct. Rodrick Dixon, Piticul,

un tenor cum le era dor operaticilor sa asculte live. O voce superba, bogata in nuante si tonuri, care te aduceau aproape de lacrimi la final, o interpretare ferma si foarte placuta, un joc sugestiv. Lucia Cesaroni, cruda printesa, a avut o interpretare convingatoare, curata, o voce bine condusa. Emily Magee, Ghita, este cea care ii va spulbera Piticului orice speranta, punindu-l sa se uite in oglinda (a apei) ca sa-si constientizeze hidosenia. O voce asa de plina si interpretare solida ca poti numai regreta ca opera are doar un act si rolul sau e inca si mai scurt. Fermitate si registru care acopera vocal postura de zbir ce i-a fost atribuita, de omul cu vestile proaste. Tot in careul de voci principale este basul Kristinn Sigmundsson, Don Estoban, un fel de MC, a carui voce n-o uiti nici cand personajul iese de pe scena. Sa fie clar, chiar si rolurile mici au fost mari, interpretate impecabil. "in spate" orchestra, liant intre cor si interpreti, s-a comportat ca atare. Oleg Caetani a oferit, de fapt, o mostra dirijorala. Uite asa se face! Nu se acopera solistii, toate instrumentele se aud ca si cand celelalte ar lipsi, armonia nu strica punctuatia, cromatica nu se altereaza contrapunctand senzational. Muzica lui Zemlisky este si foarte generoasa. Recreeaza acea atmosfera exotica descrisa de Wilde, toate acele eflorescente si fructe, fluturi, soparle de iarba, un tablou in care culorile sint paradisiace, rodia care crapa singerind precum o inima ranita. Armonii superbe, linii vocale ambitioase, ceea ce se numeste muzica de care te indragostesti de la prima auditie. Nici nu stiai, era muzica care te purta pe valuri sau erau chiar valurile apei din piscina proiectata. si ca totul sa fie perfect, nici regia nu s-a lasat mai prejos.

Carmen Lidia Vidu nu numai ca si-a depasit propriile realizari de pana acum, dar a gasit exact limbajul, estetica, ritmul (ca tot sintem la muzica), intensitatile cu care sa imbrace opera, deja exceptionala. Prin urmare, sansele de a calca stramb erau la cote maxime, dar rezultatul a fost exact contrariul. Povestea este adusa in zilele noastre, nu gratuit, este o tema perena. In prima faza, poate pentru a satiriza si mai mult sadismul infantei, se pastreaza costumul de epoca, dar redat 3D. De altfel, vizual, toata povestea este randata 3D si 2D, colaje, imagini filmate, time-lapse-uri, grafica. Plasata in curentul pop art, viata la palat! apare in culori pastelate, Barbie palette colors, amintind ceva din Wes Anderson, si articulate cu simboluri ale sec XX-I. Haring, Hockney, Magritte, Matisse, Ion Barladeanu. Evident, nu puteau lipsi emoticoanele din retelele sociale, noile unitati de masura ale prieteniei, aprecierii, iubirii chiar. Pe masura ce povestea evolueaza, animatia trece in 2D ca niste desene pe asfalt sau imagini tag. Intram in sufletul si aflam despre trairile Piticului, odata cu schimbarea, alternarea paletii de culori, cu treceri spre cenusiu, albastru. Echilibrul se rupe odata cu "descoperirea" infatisarii sale luciul apei, respectiv, "stricarea jucariei", in final. Dupa care, viata la palat revine la normal, la culoare. Nu-i de mirare ca la sfarsit aplauzele nu se mai terminau, oameni care auzisera prima

data opera aveau lacrimi in ochi, totul a generat un entuziasm demn de Festivalul George Enescu. Bravi a tutti!

La jumatatea saptamanii, unde si opresc acest episod, au avut loc doua concerte intr-un fel "legate", La Ateneu, Orchestra de Camera din Viena, dirijata de Vlad Vizireanu, solist Remus Azoitei. Programul a inclus doua lucrari la vioara, sa profitam din plin de prezenta maestrului la Bucuresti. Prima Balada lui Enescu, cea mai buna modalitate sa auzim acea tanguire de dragoste de tara a lui Enescu pe care o simti in toate compozitiile sale si Concertul nr. 4 in re major pentru vioara si orchestra K. 218 de W.A Mozart. De lucrarile celor doi compozitori, Azoitei, asa cum declara, se bucura ca de copiii sai. S-a vazut si pe scena. Desigur, Concertul nu este ceea ce si-ar dori la vreun examen studentii profesorului Azoitei, tinand cont de complexitatea partiturii, si de virtuozitatea de care trebuie sa dispui, nemaivorbind ca trebuie sa te corelezi cu o orchestra. Dar tanarul dirijor Vlad Vizireanu a stiut sa conduca orchestra ferm, fara echivoc. Bisurile, Lautarul de George Enescu si Capriciul no. 3 de Vasile Filip (never heard before) au demonstrat, o data in plus, nu ce sensibil interpret e Azoitei, stiam demult, ci cata sensibilitate gasim in creatiile romanesti, filonul exista, trebuie doar exploatat. In partea a doua, Simfonia nr. 9 in do major D 944 de F. Schubert. O simfonie destul de cunoscuta si datorita faptului ca ultima parte e destul de des folosita ca ilustratie muzicala. Are energie, are cantabilitate, are un ritm punctat, un registru tonic, dezvolta o atmosfera magica, hipnotica, divina. Vorba cantecului, "Simply the Best". La asemenea dimensiuni, orchestra trebuie sa raspunda foarte bine, altfel treci rapid de la superb la horror. Vizireanu s-a dovedit inca o data ca stie ce face, e pregatit pentru provocari. Nu numai ca a mers uns, dar a obtinut si multa emotie de la muzicieni.

La Sala Palatului, Les Dissonances cu David Grimal director artistic si solist. David Grimal, ok, n-are cetatenie romana, dar la cat de des a venit sa ne cinte, faptul ca aduce romani in orchestra sa, putem sa-l consideram unul de-ai nostri. A dovedit-o cu asupra de masura si joi seara. Dar sa incepem cu prima lucrare de Ravel, Daphnis si Chloé, Suita Nr. 2. Nu mai repet despre ce este vorba, e prezentata mai sus. Dar de abia acum am ascultat originalul! Spuneam ca muzica e atat de frumoasa incat te paralizeaza. E afrodisiac si rejuvenant in acelasi timp. Daca nu simti asta cand se canta, inseamna ca se canta altceva. Dar nu, Grimal si tinerii sai muzicieni ne-au dat potiunea corecta. Seara a continuat cu Capriciul Roman pentru vioara si orchestra de George Enescu. Cand Kopatchiskaja iti canta Enescu, stii ca tot sufletul ce-l pune in interpretare vine din originea sa, simte fara efort totul, transmite nealterat emotia pentru ca e in ea. Dar cand un francez, vine si iti prinde inima in corzi, reda atat de purificat caracterul compozitiei, spiritul enescian, te miri de unde! Sunt interpreti domestici incapabili de asemenea lucru, intotdeauna asa mi-am explicat si absenta lucrarilor enesciene in intervalul dintre editii. Grimal a "murit" si a inviat pe vioara sa, Enescu i-a dat viata. Absolut sublim.

Iar seara s-a incheiat cu Stravinski, Le sacre de Printemps. Ma repet acum, lucrarile iconice sint intotdeauna cel mai greu de cantat. Prea multe referinte, prea multe amintiri, prea multe stari. Asta inseamna ca interpretarea ta, ca sa devina memorabila, are nevoie de cel putin un ingredient secret. Care nu e un spray. Este muzica pentru baletul omonim. Un dans, in consecinta si muzica, ritualic sacru pagan, in care batranii intelepti, asezati in cerc, observa dansul mortii unei fecioare pe care o sacrifica pentru a-l aduce pe Dumnezeuul primaverii. Muzica e socanta si subtila, provocatoare, misterioasa, salbatica, dar si suava, desfasurat ca o intr-o centrifuga. Totul se termina cu dansul sacru al alesei. Varianta moderna si, totodata, cea mai

expresiva (exista multe incercari) a baletului, realizata de Pina Bausch, este si una dintre cele mai cunoscute si aplaudate. Poate pentru ca a inteles si cel mai bine ca, nu este, de fapt, un simplu dans. E o moarte si o reincarnare. in montarea de la English National Ballet, la premiera, rolul Chosen One i-a revenit super talentatei noastre balerine Francesca Velicu, interpretare care i-a adus in 2018 si prestigiosul premiu "Oliver Award", nu mai amintesc, unicul, de pana acum, care onoreaza vreun artist din Romania. Astfel de compozitii sint pana la urma masura unei orchestre mari ca valoare. Din nou, acesti tineri au demonstrat ca sint valorosi. O redare cu adevarat stravinskiana. Cu emotii, cu impulsuri, cu tandrete. O seara fericita. Nu e timpul pierdut, mai este si astazi un concert, si maine...

[HotNews](#)

ADRESA: <http://crct.ro/nyrs>